

Maria Limberg, 73 a., sünd. Nurmsi külas. Mõlemad vanemad Peetri kihelkonna inimesi, mees kihelkonna piiri ääres paiknevast Paide Valma külast, kus ka M. L. on 30 aastat elanud.

143. *Mõtisklusi mineviku ja kaasaja teemadel

mi-na olen praegult süü-ja sõõnd sõõ-mattä ma pele o-ld || lähän p^uõ-di | lehm lü-psab | ve-itan kätte vⁱn pⁱma ä. sän ra-hagoõpiik kanad mu-neväd vⁱn se-lle lähän t^õn omale sai-ja ehk miš^u ma ta-han || pele se-da i^rmust mu-rei et mul vel kellegille ma-ksu ma-kssta õn || nüü-d olen ma va-ba va-nudusest pele mitte pe-lluma eanduse ma-ksuoi mul ma-kssta enam ||

siè oli sⁱs e-ñnemalt ja miš sⁱe-oi oli n^uõ-re inimesel läksin | t^uõ-le oli raha lo-psi kās || tulin ko-eu | veⁱsin kä-ite sain | kal^uõ-sist oma vi-lla veⁱsin si-õa s^uõtta le-hma | nisa-mma kui vanast veⁱsin selle teragotti se-lga tulin ko-eu || mitte mi-nul mitte üks te-ra eij ole tema pa-hem ega | parem ka-h || sellest õn pa-rem et | et | vⁱatta pele nüüd pe-reme g^ašt no-rimest || (naerab) kuⁱj aga ra-ha lähen p^oe-št sän si-di ja siⁱsi kei-k omal || — — —

ka-õgaid ja kei-k ma olen ku-dund oma e-lus ja tei-nd sⁱs kui ma ikke s^u-re kuha-biäl veⁱ no oma | ta-lu-biäl olin aga nüü-d eij ole ma enam mi-škil ä-l teind || tü-itar tⁱe^v nüüd || jälle ja nüüd nad ei vⁱ-tsigi kudu-da | et miš siäl vⁱ-tsida õn ta käib kal^uõ-sis t^uõ-l veⁱ sedasi | nüü-d ju f^õvad ju nⁱsukseid rⁱveid vⁱ-lla p^uõ-didest miš s^a ei veⁱ mitte me-ittel-dagi || veⁱttab la-nimavilla-buñdi se-lga läb vahe^ttab rⁱve ä. pele mu-ikui tev se-lga || a vaⁱ se-da pidid eñnem ku-duma ja te-gema ja oma t^uõ. oli ka ti-ha || perem^es u-kse-biäl „tule mulle t^uõ-le täna“ ja ma piä-n minema ja kuš ma ve-itan s | kui ma i lä-he ||

aga n^a nüü-d õn ikke | ikke aga vaⁱ neil õn nⁱ kole ka-õju eñdi s^ure ko-htadest || mü-d eij ole neil äda ke-dagi || — — — pa-llu õn neid ini-mesi k^a. jušt kⁱ-daväd et | et mu oma ve-ñnanae-negi ütlev et | et „äh tü-hja“ et „sai s^u-rest murest la-hti“ || noh temal oli miš ai-ge ja | üksa^e-nukk^e la-ps oli seda k^uõ-liittasid noh üks taš muš-dugi ole | mi^ttu ko-rda p^ä-lesed uloa p^ä-lesi veⁱta sahad kä-ite mine ä i-se uloa inimestele vaõ-d la-hti || miš sa tⁱe-d || aga pa-raita eij ole kedagi | t^uõ tab ti-ha ja | ja

oma ma·ksud olid kâ. omaljal piäl ega sîs ilma ma·ksudeita eijole
jõ || elu aè·g oïd || kui sul ikke mâlap kâ·s sîs on maks i·kke sul
piäl || — — —

(Kas sa käid ka kolhoosis veel?) eî mi·na änam eijole käind || se·st
sādik kui mul se kä·si jäi | ka·sti karituli kašti te·stmesega vānasin vi·el
teda ja sîs ma eî sând änam oma o·dragārbist terittada ega kaēvust ve·t
kätte no parem kä·si || ja sî·s ütlesin et pa·rem ma lôbun⁶ kalō·si tō·st
kui pu·hta | pu·hta õhõ kâ·ga jân kohe || — — —

agaš mu·bu et nüüd jāb juba jõ e·lust päris vi·letsaks mā ei sā
lü·psta kudagi || pällält neñde näppudē va·ral aga noh eks maš ole vana
kâ· juba || eî mā eî tohi nuriseda kâ. | kui vanaks i·kke tad iñg
e·ladaš || — — —

---

⁶ kirjakeelest õpitud sõna

eks sū-re kohtade piäl ikke tuli ikke mi-tmed vigurid sīn ega seda
 ü-ttelda sâ ja kuļ ikke t^uõle lä-ksid | sīs ikke iâ ve-šti siält sa-
 kōa. || t^uõ. jūrdes || ne-ñna_t || mā. tulin ise ko.ey | tahtsin ikke_t et
 noh et kâi-n et sīs ma veġtan kâ-ite et sân jälle | ä-ŗjaviä va-ŗred | noh
 ri-štiikkusⁱeme va-ŗred et le-ħmale jälle ja || ikke ü-ks laškis ja teġ-ne laš-
 kis oli nä-ķki talus siäl (vilja masindamine) || ikke omal lä-bi ja miä
 ikke i-ga.ühele jän a-biks | oħ_{sa} jumal ü-kskoŗd leppes se t^uõ. pia-lt
 leüne || tulen ko-du ja noh | nġ-gaġgest ja-lad aganaid täl-s veġsin jalad
 la-hti ja | keġt oli tūhi kâ. panin kaüsi sīs laūwa piä-le pġ-maġsi ja et
 akkan s^uõ.ma ||

aksin jälle jalga la-hti veġma et jalad kaġgest pa-ķkitsesid ja aga se-da
 ei tiänd milla ma pe-randalle olin kukkund || ja säppa a-ŗsaġti⁷ piäle
 kohe | kukla ta-ga | nġguġ sūr jūste nuļ. oli ü-leval ja || ja i-se meġten et
 i-melik a-si kuļ_{ma} ükskoŗd ä-rkkasin et kuda se kau-š sīs sġja laū-wa
 āre_{bi}äle tu-li ja || ka-naBoeġ oli mu jū-rdes ja koē-r oli mu jūrdes
 ja || keġ-ķ | siäl olid nüid i-ġge "ōttamas veġ mi-š_{nad} "ōttasid mul siäl
 (naerab) ||

jah | pi-ķkabiäle ikka tuleb sis miē-lde siäl mudin ikke ise kōa. oma
 e-lasi sīn ja || ja tuli juba miē-lde et vāt ma^{*} tulin t^uõ-lt ja ma tahtsin
 jalga la-hti veġta | ja läksin sīs sīn lagunend ma.ŗas oli sīs jälle üks |
 vabadiġkud kâ. — — ja || lähän sīs te-male kurtma seda lu-gu' et ma
 sedasi pi-ķkali kukkusin ja et miš asi se o-ñ ja || tema sīs kâ. akkas ikke
 mudima ja trġ-ķkima neid piha s^uõ-nesi ja || vāt sġs tuli keġk se-lou-
 selle | et vāt ma tahtsin ikke | sül-ja ja ma tahtsin ja-lga lahti veġta jā
 et mā nġ. | lei pä-hä | et ma kukkusin pe-randalle kohe ||